

¶ Ad Cefarem.

Ut possem niueam tuam referre
 Linguam Cefar ⁊ eruditionem.
 Effet nunc studijs tuis et alto.
 Nobis ingenio vel arte opusq;
 Prestanti eloquio: Sed hoc libenter.
 Prestamus: potuit pusilla quantum.
 Vox a disciplino tate dextra.
 Id tantum capias velim clientis.
 Ingens officium: velut solebas.
 Quatum modo partium patronos.

Page 132

Ad Xp̄stum quartum Pontificem maximum Andree Bzentijs Pa
 tauini Oli. Cardi. Acopolit. Secre. epistola.

Enatoribus gratā munus canes sunt: militibus equi ⁊
 arma. Que vero regia sunt ea regibus merito dari opor
 tet. Hanc igit̄ cum Cefaris orationem a me partim ex grecis litte
 ris partim ex latinis sumptā ⁊ ex pluribus tanq̄ vas proprijs pti
 bus redintegratā: meo quidem iudicio magnificā regiaz ⁊ verbo
 rū copia in arūq; grauitate refertā putaueri: nulli magis pueni
 re existimaui quā tibi Pont. mar. eidēq; doctissimo q; nostris tpi
 bus nō secus atq; Cefarē olim ex hac oratione fecisse stat: hoīes
 nostros in diuturno ⁊ nimio ocia turpētes ad virtutez ⁊ gloriā
 excitare oīaq; que ad illoz honore Xp̄iananz rem pu. ptineāt: cō
 filio p̄uidere ⁊ admonere nō desistis. Hanc certe qd̄ magna ex
 pte ex publice bibliotece tue libris excerpseri vt vnde p̄fecta rede
 at: ad te mitto veluti primitias studioz fructuū quos cuiq; lrāz
 studiosissimo p̄ magnificentia tua ⁊ benignitate apta taz ampla
 bibliotheca: colligēdos ꝓcefferis. Atq; certe ob summa incredibi
 liaq; tua oēs probos merita: etas nostra nō iniuria gaudere leta
 riq; potest. Cui celitus q̄dez tu. Pont. optimus iusticia clementia
 munificētia pietate theologia om̄i deniq; impandi rōe ornatiss

m? rigeris. Qua ppter vt tibi diuiffima feliciffimaq; vita fit oēs
 opram? Quā vita tua falus nra ⁊ incolumitas est. oia nāq; tibi a
 natura bona ꝑceffa sunt: ea vtutes tue illuftrarūt: fortuna ⁊ glia
 amplificauerunt. Quibus omnibus rebus fit vt eum ad hec acce//
 dant ꝑdentia doctrina fapia : folus felix folus beatus fis ⁊ ha//
 bearis in perpetuum.

Andree Brentij Patauini In. C. Julij
 orōez ꝑfatio ad quirites.

c Julius Cefar bello Heluetioꝝ confecto Heduis populi
 Romani focijs quos Ariouiff? germanoꝝ rex traiectis
 renū copijs bello ꝑfequebat: auxiliij ferendi cā magnis itinerib?
 Uefontionē Sequanoꝝ oppidū contendit. Ibiq; dū paucos dies
 ad rē frumentariā explicandā moraret. magn? milites terror in//
 ceffit germanoꝝ quos ex ꝑcontatiōe mercatoꝝ vocibusq; galloꝝ
 cū admirādē virtutis hoies in armisq; exercitatiffimos: tuz etiā
 ingēti corpoꝝ magnitudie afpectu vultu truces ⁊ imanes efle au//
 dierant. Quare cuz oēs fere milites alius alia abitionis cā illata
 ꝑmeatū ꝑeterēt: ⁊ a nōnullis etiā verba in vulgū iactarent id bel//
 lū non iure fufceptū efle: ꝑptereaq; fe nulli eius dicto audietes fo//
 re anxius aī ⁊ folicitus Cefar ad optimū eius diuine eloq̄ntie: q̄
 gdez nō min? quā armis eū multa ꝑclara facta gefiffe ꝑstat ꝑfu//
 giū ⁊ tutū ꝑfidii fe ꝑcepit. Contōe igī militū aduocata orōez hāc
 quā ad vos qrites hodie reciādā attuli: luculētiffimā habuit q̄
 fimul oēz illis timoris fufpicionē expulit aīoq; confirmauit: fimul
 belli rōnes qbus iure fufcipere ꝑ explicuit: eosq; ad bellū gerendū
 incendit. Hāc qñ apud Cefaris cōmentarios ⁊ grecos codices q
 nō pauci dū cōi ftudēs eū vtilitati libꝛū publice hoc āno ꝑfiterer
 mihi euoluēdi fuerūt: mutilā mancā ⁊ qd latie deeflz: in greca eē
 ⁊ qd grece cōtra ī latina reppiffez: iccirco ex duab? mntilatis vnā
 integrā feci latinā: eāq; q̄ntuz tenue ingeniū ⁊ mediocris noftra
 efficare potuit diligētia: omandā ⁊ amplificandā curauī. Et quia

nō me fugit me fortasse nōnullis videri arrogātie crimē subire q
 me Cesaris scriptis elegantissimis interposuerim si solertiā qdez
 potius quā arrogantiā dici oportuerit velle quid noui semp: qd
 cognitione dignū sit: nostris hominibus diligēter studioseq per
 grere: ideo non hanc prius edere institui quā a vobis iudicaret:
 vt saltē emendatiōe vestra min⁹ alioꝝ censuraz timere possimus
 Eaz igit̃ vt attente ⁊ beniuole audiatis vos oratos esse veliz: vt
 cui⁹ causa huc venire a me inuitati pnoscatis pbāda ne an erplo
 dēda sit: quo singlari igenio vō summoq; iudicio id si dignū qd
 edat̃: pbatū fuerit: vobis ⁊ mihi parē laudez afferat ⁊ ceceris vo
 luptatē rem certe nouā habituris. Si min⁹ neq; me inani gloria
 neq; alios in erroze versari sinatis. Qd si nō ea eloquētia ⁊ arte si
 cut diuini Cesaris res requirit: habeat̃: iuuabit nos saltē vel Ce
 saris psonaz egisse ⁊ ostendisse nostrū in tantū virum studiū vo
 luntatē ⁊ obseruantia. Proinde non me: sed Cesarē iaz ad milites
 suos verba facientem audire existimate.

G. Jul. Cesaris oratio Vespotione
 belgice ad milites habita.

On eadem Commilitones de rebus que ad rez. pu.
 pertinet atq; de priuatis ratione consultandū esse
 cenfeo. Neq; em̃ vt mea quidez fert opinio: cui quā
 ita res publice sicut priuate administrāde curande ve sunt Quā
 doquidē nobis ea precipue que laudi ⁊ emolumēto esse possint:
 p re. p. aut non nisi optima queq; ⁊ honestissima eligere atq; age
 re cōuenit. Cōsentaneū quidē est hoies rez suaz diligētes ⁊ soli
 citos esse optere: cū nibilo secius ex ea mīme qd decet: nō seruari
 solitū sit. Atq; etiā ignauissim⁹ quisq; tut⁹ ⁊ summoꝝ secur⁹ pos
 se esse videt̃. At vero res. p. q̃ amplo p̃serti ⁊ magno excellit ipio
 q̃mprimū ocio ⁊ q̃ete p̃ret. Qd qdez oib⁹ sic esse cōstat: ⁊ hoc nō
 ab hominū arbitrio institutū: sed ab ipsius nature legib⁹ imposi
 tuz ⁊ longa tempoz atq; exēploꝝ serie comprobātū: quodq; post

hoim memoriã 7 in ppetuũ donec humanũ genus p̄stabit: rati in
firmũq; futuruz est. Nec cum ita sint. nemo v̄m in presentia pri
uati poti? p̄modi 7 salutis causa moueri debet: quã cõi senat? po
puliq; Romãi cõmodo 7 existimatiõĩ inseruire. Reputare q̄so vo
biscũ 7 aĩo voluite cum reliq; que vos maiorẽsq; v̄os 7 rei bellice
gloriã decet: tum in p̄nis q; tot tales tãtiq; senatorij ac equestris
ordinis viri oēs ornatißimi cũ magna militũ manu atq; sũma 7
imnẽsa pecuniã vi huc accesserim? nõ certe vti ignauie ac ina
ni inuiliq; secordie dediti essem? sed vt puicie recte admistrarẽ
tur: socioz amicozũq; fortune defenderent: ab illisq; hostiũ iniu
rie ppullarent: ac impij nostri: si iuste fieri posset: fines ppagarẽ
tur. Qd si non eo aĩo atq; p̄silio cũ exercitu in expeditõez huc per
uentũ sit: cur nõ domi cũ nr̄is rei fãiliari opaz dare quã ab initio
egredi maluim? Etem militiã oĩmo nõ ini re quã eã inĩtã p̄de
re sati? est: p̄oĩnde si e nobis p̄tim sacramẽto: vt rei pu. obtparẽt
rogati p̄ti volũtarij: quoz maior nũer? est: huc p̄pter honores et
vtilitates q̄ ex rebus bellicis pficisci solẽt: venerint: qd est p̄ deũ
atq; hoim fidez qd nobis minus cõueniret: 7 qd maiorẽ opiniõis
de nobis cõcepte iacturã faceret: quã 7 eoz q nos miserint 7 no
strã simul spẽ frustrari atq; abijcere: neq; em̄ ex priuatis qsq; a
deo felix fortunatusq; esse posset: vt nõ euerisa re. pu. simul ip̄e ma
ximũ in bonis detrimentũ accipet. Cõtra res. p. fortunata 7 stãas
cuiusq; priuati incõmoda 7 dãna refarcit atq; mai? inde cõmodũ
prebere solet. Nõ hec vos p̄fecto viri qcunq; hoc in loco adestis
pudẽtissimi 7 mibi amicissimi: admonẽdos esse existio qbus p̄
pter singularẽ prudentiã 7 consiliũ ea nota sint oĩa vt mea vobis
admonitio sup̄flua sit. Nec vos p̄terea adeo ignauos aut timidos
vnquã p̄gnoui vt mea vobis ad aliqd p̄cedari 7 insignis agendũ
cohortatiõẽ opus esset: 7 nõ multo meli? puos qd optimũ vt pri
dẽtes quã vt impiti ab alijs docti eligeretis 7 electũ a vobis dili
gẽtissime seruare. Sed qm̄ nõnullos audio milites timore vano
nescio quo affectis ob eũq; alios alias sibi domũ discendenti cãas
fingere: 7 qd grauĩ? est: quosdã etiãz temerarios v̄ba in vulgũ ia

etare hoc a nobis bellū non iuste suscipi. Tū vero alicui ad sediti-
 onē concitare: vestrū erit quisquis hic culpa 7 omni crimine vacuus
 fuerit: vos cōtra p re p ex oratiōe mea 7 fortiore 7 maiore aīo ge-
 rere. Atq; illos oīa que ad eorū honore 7 decus pertineāt edocere.
 Siquēz a vobis sepius 7 puatim quā a me semel 7 publice moni-
 ti ad officiū 7 sanitatē facilius redibūt. Quas ob res illos certe sic
 monere 7 aīo cōfirmare poteritis: q; maiores nrī si domi vmbra-
 tis 7 desidiōse vite amatores manere voluissent: aut expeditiōes
 tardando aut bella vitando: nunquam ea magnificētia qua nūc
 est vrbem nostram 7 imperiū amplificassent: s; p animi magnitu-
 dine oīa q̄ decebāt audere 7 eorū que sibi placuissent cā: magnos
 corpe labores tolerare 7 ferre equo aīo non dubitabāt: priuata cō-
 moda sicuti aliena aspernātes: finitimorū hostiū fortunas tanq̄
 pprias sibi vēdicabāt: felicitatē nil aliud esse cēsentes quā officiū
 7 gloriā: calamitatē autē ipos fortune bonis delinitos ac pmissos
 desidere. Itaq; rei p. āplificāde cā nō illos vis hpmis: nō lōgitu-
 do itinēz: non aspitas viarū: nō flūina: nō mōtes nō maria retar-
 debāt: nō sanguini nō vite pcebant: nō recusabāt quomin⁹ vel in
 extremo spū si quā opē rei p: ferre possent: expirent: senat⁹ aucto-
 ritatē rei p. āplitudinē: ppli libertatē vite anserēbāt: atq; ī maria
 p̄sensitiōe incredibiq; p̄ordia oēs idē volebāt idē defēdebāt: idē sen-
 tiebāt. Ex his igit optis institutis cū initio pauci numero essent
 que vrbis qd̄ oppidū non in illis p̄mordijs vrbē nrā mai⁹ atq; ā-
 pli⁹ fuit: Latinos vicerūt. Mox sabinis supatis: Etruscos Vol-
 scos Equos Lucanos Sānites subegerūt: oēm deniq; breui t̄pis
 spacio: q̄ intra alphas p̄tie: regionē in sui p̄tatez redegerūt. Tū
 demū oēs externos hostes q̄ sibi arma intulissent p̄sfigarūt: p̄o-
 stremo q̄ subsecuti sunt Romani p̄fertiq; patres 7 maiores nrī: il-
 loz exēplo 7 emulatiōe ducti: bonis opib⁹ facultatib⁹ ac impio qd̄
 ab illis tūc trahitū esset mīme contēti qui ignauā 7 segniciē pla-
 ne eorū p̄niciē negocia autē 7 labores esse salutē arbitrarent: veriti
 quoq; ne ea dū iacerent: qd̄ plerūq; reb⁹ humāis euenire solet in-
 terse trita situ obducerent 7 p̄fenescerent: ne ve tāto sibi a maio-

ribus impio accepto vnquã nihil illi sua virtute addidisse ⁊ non multo plura ac maiora quã illi gessisse viderent. Quis sigillatim recẽtere posset Sardinã Corsicã Siciliã Baleares insulas: Macedonia Geciã Illyricũ Ioniã Bithyniã Hispanias ⁊ Africã. a se deuictas. Jã vero innumeras ipsis Carthaginẽses ne ad se nauigaret: pecunias dedissent: infinitas Philippus: infinitas Perseus ne in se exercitum duceret: Multas Antiochus: Multas eius filij ⁊ nepotes vt Romani europę limitibus contenti non vltius impium ppararet. Sed illi ignobili ocio ac securis diuitijs gloriã ⁊ impij amplitudine preposuerunt. O dij immortales quã magnũ fuit illos pclaros viros ex taz paruis initijs imperium ad hoc fastigium pducere: tot populos supare: tot nationes subigere: magno semp aũo ⁊ infracto se gerere: nullo fortune impetu cõmutatiõne nulla calamitate moueri. Cuius aĩ moꝝ virtutis constãtie pietatis ingenij fuerunt ⁊ sunt quoq; nostri tps hoĩes nobis quidẽ natu maiores qui adhuc vita frunt qui cũ maioꝝ cõsuetudinẽ ac studioꝝ modũ ex quibus bona acquisita cõseruarent optimũ esse statuisserent multa eoz que erãt confirmarunt multa insuper adepti sunt. Quid em̃ in singulis enarrãdis morari otz. Cretã Puntũ Cypꝛũ Epiz vtrosq; siros vtrosq; Armẽios Arabes ⁊ Palestinos ac oēs fere totiũ asie ppios eoz virtute huic ipio addites: qb? nũc dñiamur: cũ antea ne illoꝝ quidẽ nomina nobis maioꝝibusq; nostris audita fuissent. Alia alijs concessa sunt vt inde puentus honores opes facultates rediret ⁊ socij in officio continerent. Cum igit̃ tot exempla ante oculos habeamus: nobis diligẽter cauendũ est ne res maioꝝ gessas ⁊ pclaras facinorose dedecozare aut patriã virtutẽ huiusq; imperij dignitatẽ proijcere in animum induerim? quanta nobis turpido quantum dedecus quanta labe esset nolle in optimoꝝ maioꝝum nostꝛoz vestigijs insistere ⁊ nõ conari p virili parte illoꝝ virtutes emulari ⁊ imitari. Neq; em̃ nobis qualis alijs qui nunquã tali predicti fuerit potẽtia: consilia ineunda sunt. Is nanq; ocio frui ⁊ tuto atq; securis alioꝝ imperio ⁊ legibus parere licet. Nobis autem ⁊ labores suscipiendi ⁊ omnia mili-

tie onera p libertate rei pub. subeūda sunt. Quādo quidem bo/
 na ab omnibus certe expetunt̄ ⁊ optantur: ppter eaq; qui re ali/
 qua excellit singulari: ab emulis ⁊ inuidis odio plerunq; habet̄.
 Etq; inde perpetua semp inferioribus cū prestantioribus ⁊ virtu/
 te excellētissimis ꝓtrouersia: siue potius dixeriz similtas ⁊ atrox
 bellū intercedit. Oportuit itaq; nos si molestijs curis negocijs so/
 licitudinibus vacui degere voluissē?: nihil ab initio alijs pre/
 stare nec tā amplo potiri imperio: quā partis postea tātis opib;
 ociosos esse ⁊ ad pericula subeūda timidos. Fato certe nobis da/
 tum est vt vel alijs fortiter imperem; vel nobis ꝓofus ꝓeunduz
 sit. Quoniā qui tantā dignitatē ⁊ tam insignēꝓ imperij maiesta/
 tem ꝓuenerint: hos ꝓriuos sine periculis viuere posse fieri nei/
 quit. Parendū est domine fortune que sepius virtutis comes ha/
 bita est. Neq; ip̄a que ⁊ vobis ⁊ mihi ꝓrecipue ꝓꝓitia est: ⁊ que de/
 niq; apud nos om̄es Romanos sponte sua manere cōsuevit: vsq;
 quaq; repelēda. Quod omnino sic futurū est. Minime arma abi/
 cienda: nequaquā ordines deserendi: nequaquā domi pigris et
 inertibus sedere licet: aut apud populi Romani socios frustra er/
 rare. Vtq; arma semp manibus tractanda sunt. Hoc nanq; modo
 ꝓar seruabit̄. Vtq; belli officia periculis ⁊ capitū discrimine obeun/
 da. Sic em̄ bellū non sp̄geret̄. Ad hec socios amicisue auxiliū ꝓe/
 tentib; etiaz sine occasione aut oportunitate ꝓꝓitulāduz est. Neq;
 hoc pacto multo ꝓiures habebim; aīo ꝓꝓptos ⁊ ad pericula ꝓro/
 nobis subeūda alacriores. Neq; ꝓoro ijs qui bella inferre cupiūt
 ꝓmittere debet̄. Sigdē ea sola re nos iūria laceffere audebit nēo
 Qd si deoz q̄sp̄iā nos: vt sp̄o ⁊ ꝓfido: ad hec agēda adiuuerit: ne/
 mo vnq; nob̄ ita facile in reliquū insidias faciēdi aīm hēbit ⁊ oī/
 b; q̄ ꝓta fuerit bona: tuto in ꝓꝓetūū fruēdi facultas dabit̄. Q vo/
 cē illoꝝ igna uā ⁊ mīme Rōano hoīez dignā: q; nobis ocio vten/
 dū dixerint. Habuissēt. saltem isti homines incōsiderati apud
 quos recti honestiue rō nullo est momēto aliquā id dicēdi lauda/
 bilē vel ꝓhabilē sane cāz. Nā si his qui multa possederint: a pluri/
 b; iūdias fieri nēc est hoz vtiq; ꝓꝓetui ⁊ ꝓꝓuis coeꝓtis ꝓꝓeiri cō

uenit. Atq; sicut amicos beneficijs superare debemus ita nos ab inimicis maleficio vinci mūne oportet: cū id qđ illis facere desinas tibi nihil secius ab illis factū iri pro certo habeas. Preterea nemini dubiū est eos qui curis et omni solitudine solutū viuendigen^o elegerit. multū de re familiari pdidisse. Ecōtrario illos fortunatos et felices pspici licere qui bella cū alijs iuste gerēdo occupari fuerint et laboribus semp intenti. Nemo em̄ qui suis vereē rebus aliena sibi vēdicare in animū inducit. Quoniā iste fortunas amittēdi metus magna ex parte homines a sollicita et diligenti rerū inuestigatione que p gloria et decore faciūt retrahit et cohercet. Quia nimia vti in sit is rebus vel diligētia vel cautione: homis est nihil de dignitate: nimirū de periculo excogitantis. Omnes em̄ preterea nationes seruitutē ferre possunt: nstra ciuitas nō potest: nec vllam aliā ob causam nisi qđ ille laborē dolorēq; fugiunt: quibus vt careāt om̄ia ppeti possunt. Nos ita a maiorib^o instituti atq; imbuti sum^o vt om̄ia consilia atq; facta ad virtutē atq; dignitatē referam^o. Quid tum: Ec quis nos semp aliquid adipisci atq; impij nostri opes augeres augere oportere neget: Nō mēoria tenetis ea quoz partim fama accepistis: partim ipi vidistis nullā. s. in italia prius gentē rei. p. nre insidias tēdere destitisse quā bella nr̄i maiores in illoz finibus gerere cepint. Non añ Epirotas quā Roman^o in grecā traiecit^o est exercit^o: Nō philipp^o quoq; magnas in italiā copias ducturus fuisset. nisi a nr̄is pri^o illi^o cōsilia p̄uentū fuisset: et ei parē gr̄az retulissent iniuriāq; eū p̄meritis affecissent: Nō Perseus nō Antiochus nō Mitridates idē nisi multo añ ab iniurijs phibiti essent: tētassent: Sed quis reliqua pstringere o: dē valeret: Carthaginēses oīno donec a nobis in affrica nihil incōmodi accipēt in italiā nauigare: agros incurfare: oppida dirripe. Atq; paz tandē abfuit qui vbē ipaz vi expugnauerint. Postea vero quā a nr̄is in illoz finib^o bellū geri coepitū est: ex italia aufugerūt. Idē de gallis dicēduz videt: qui dū Romani cis alpes tantū manerēt: illas sepi^o supare magnā italiane partē preclari eā ferro incēdioq; vastare nō dubitabāt. Ut aut no

stri e finibus cū exercitu egrediēdi ⁊ bellū illis vltro inferēdi ani-
 mū ceperunt ⁊ bona illoꝝ agripars ferroq; igneq; cōsumpta fuit:
 nō ampliꝰ villas in italia preterq; semel illoꝝ copias esse ⁊ nostris
 ceruicibꝰ imminere sensimus. Nec cū ita se habeāt quicūq; bella
 nobis gerēda negauerit: is nil aliud quā nō locupletari nō alijs
 ipare nō liberos nō deniq; Rōa nos esse oportere dixerit. Ut igitꝰ
 si q; id cōtra honozē contra existiationē contra oīa deniq; cōmo-
 da vestra pnūciasset eū minime ferendū: sed e vestigio tollendū
 de medio vobis in aīo fuisset. Simili mō a vobis quozūdaz teme-
 rarioꝝ loquacitas ⁊ puicatia obiurgāda ⁊ omni modo repimēda
 est illoꝝ verba paruifaciēdo ac rem ipaz ⁊ decoꝝ recta mēte ⁊ iudi-
 cio ppendendo ob hāc; vnā rē vestra sentētia a nullis im-
 pba- bit qnētā summis effereꝰ laudibus: cū vobis ⁊ rei- p- marie pro-
 fuisse vīsa fuerit. Si quis aut minus a nobis hoc bellū ppterea su-
 scipiēduz esse cōsuerit qđ de eo neq; ad senatū relatū: neq; a sena-
 tu populoz; Romano decretū sit: is secū reputet velim ⁊ oīni co-
 gitatione cōsideret: demū inuenerit belloꝝ omniū que vnquā ge-
 sta fuerint: alia preparata ⁊ multo ante indicta fuisse: alia de im-
 puīso ⁊ paruo temporis momēto coorta. Quecūq; igitꝰ domi ciui-
 bus ocio fruētibꝰ vel rumor attulerit vel p legationē nūciata fu-
 erint ea ad consiliū delatū ⁊ consultatū iri ⁊ rē suffragijs cōmitti
 debent. Lū postea bello decreto psulis aut impatoꝝ iussu copijs
 egrediendū esse. Que vero foris ⁊ militātibus nr̄is ex improviso
 sese obtulissent: ea nequaq; in expectatōe sententiaz vrbanaꝝ po-
 ni oportere: sed p legatos aut pretoꝝes aut procōsules administra-
 ri: atq; oīnibus rebus prout visum fuerit ⁊ tempꝰ ⁊ vsus ⁊ rei mi-
 litaris scientiā postulare antequā occasio desit: occurrendū. Cur
 vos igitꝰ huc senatus populusc; Romanus misit: Cur me statim
 post consulatū egredi iussit cuz magistratu: quod antea nulli cō-
 cessum fuit: quinquēnali ornatū. Tum etiā tantis copijs muni-
 tum: quasi vero nobis bella gerēda non existimauerit. Nequaq;
 eū vt sine cā ⁊ frustra alerēur: aut socioꝝ oppido circumeūdo ill-
 quā hostibus grauiores essemꝰ. Minime hozꝰ causa huc ventum

dixerit etiā quibus rex imperitissim⁹. Quinimo vt nostris presidi-
dio: hostibus aut terrozi ⁊ detrimēto essemus. Postremo quid qđ
tāta multitudine atq; sumptu dignū esset: gereret. Inter inigit
⁊ hoc ⁊ quocūq; aliud occurrerit bellū p nos suscipi administrari
atq; geri licet. Atq; prudētissime ab his cautū est qui nostro iudicio
⁊ arbitrio quib⁹ cuz bellū gerendū sit necne pmiserint. Nec id
suffragiis discutienduz voluerint: q̄ppe cū neq; socioꝝ res tā lon-
ginq; locoꝝ interuallo vilo pacto cognoscere neq; in tpe ad resi-
stendū hostibus iā apparatis presto esse potuissent. Propterea q̄
nos bellū ⁊ iudices ⁊ administratores misit sum⁹ ac hic in custodi-
dia tanquā specula collocati vt vacuū metu populū Romanū vi-
gilia virtute ⁊ puidencia reddam⁹. Utq; vel aptis nr̄is hostib⁹
vel tanq; in furto dep̄hensis arma subito moueam⁹. Quod mini-
me incōsulte minne temere a nobis age⁹. Sed huic semp rei cura
ra diligentia studiū vigilātia opa consiliū adhibebit. Nosq; oēs
qđem simul id facere debem⁹ que erat non mō apud maiores no-
stros: s; etiā nup summa laus militū vigilare cogitare adesse aīo
semp aliquid pro re. p. aut facere aut dicere Deniq; si pace frui vo-
lumus bellū gerendū est: si bellum omittim⁹ pace nunquā frue-
mur. Qđ aut vestrū nōnulli quos esse in exercitu plures sen-
tio: prim Arioniū tū antiquū amicū: nūc aut inimicū esse admirā-
tur prim etiā timent. iccirco mihi plus admiratiōis dat̄ quo ma-
gis istos in cōsiderate ⁊ impudēter moueri audio. Nā si amicus
cur timēdus: si inimicus cur amādus. Uez mea in vtrāq; parte
sentētia accipi probariq; potest. Q; si multis magnisq; a me bñfi-
cijs affectus cū opa mea ⁊ summa cōtentione a senatu populog;
Romano: cū id gracie vel amicitie nullū petēdi aditū haberet: rex
⁊ amicus populi Romani appellat⁹ sit: qđ paucis nisi ob summa
in rē. p. merita cōtingere cōsuevit: eū propterea cognitis nr̄is po-
stulatis ⁊ eqtate cōditionū pspecta: ab officio discessuz aut ī nos
admissuz aut nr̄az populiq; Romani gr̄az repudiatuz arbitrari
debet nemo. Qđ si ei⁹ furor ⁊ amētia vt coepit: vlteri⁹ p̄gredere⁹
cū malis male faciendū: de bōis aut sp̄ bene merendū sit: Cūq;

apud hūc beneficia pro maleficijs 7 maleficia pro bñficijs haberi
 intelligā: non min⁹ libēter ei⁹ amicitia rei. p. cā neglexerim quā
 ei ob rē. p. populi Romani beniuolentiā cōciliandā curaueriz: Nā
 cū id cuius cā amici inter se ꝓciliant: officia studia amor desinat
 amicitia quoq; tollat⁹ necesse est. qđ illi merito accidere posse vi
 det: cum maris alijs de causis tū ea precipue qđ amāter a me scz
 amico magistratu dignitate virgis fascib⁹ de re cōi ad colloquiū
 venire inuitat⁹ recusauerit nulla vel valitudinis vel alius rei cā
 impeditus. Ac german⁹ barbar⁹ insolens ferus supbe legatos no
 stros hui⁹ exercitatus ꝓncipes contēpsit reiecit: ignomiose repu
 dianit: ꝓuēliose repulit. Atq; qđ min⁹ tolerabile est: nō dicāme sz
 populū nō populū: sed senatū: nō senatū: sed rez. p. 7 vos om̄es cō
 militones ad se ꝓspicite qđ arrogantia: si qđ nobis Romanis a
 se barbaro opus esset ire iussit. que indignitas qđ Romani ppli
 dedec⁹ est istuc pati 7 ꝓmittere istuc sceleris inultū aut impugne
 abire: que oīa argumēto sunt eius male mētis mali animi 7 velle
 viterius in beduos fideles nros socios a quibus om̄ibus bellis q̄
 a nobis olim in gallia gesta sunt subleuati fuim⁹: hostiliter seuire
 7 crudeliter vti. Quoz filios iste latronū dur 7 imanis fera quo
 tiens a matrū sinu atq; cōplexu ad stupra 7 cedē euellit: quot ige
 nuos nobiles verecūdos pudicos adolescētes obsidiū noie ad qm
 q; sui libidine 7 effrenatū appetitū paratos apud se in seruitute 7
 vindicis crudelissime detinet. Refugit aīm⁹ reliq; dicere q̄ exēpla 7
 cruciat⁹ in eos q̄ min⁹ ad eius volūtate atq; nutū rē admīstrauer
 rint: edit. Quare pro pietate fide pro oī deniq; officio huiuscemo
 di iniuria 7 cōtumelia ab beduis ꝓpulsanda. Quā 7 dii imortales
 min⁹ etiā illi bona 7 facultates cōcedere ꝓsueuerit quos ad hoīm
 vtilitatē 7 cōz quasi saltē ea nō ꝓferre itellerent. Liberatis bedu
 is liberabimur quoq; magno icōmodo 7 futuro piculo nequaquā
 mediocri: sz vebemēt extrescēdo: qđ rei. p. nroq; capiti ipendet. nā
 iste deuicta oī gallia 7 pplis in fuitutē redactis statī in italiā. sic
 Cimbri 7 Teutōi fecerūt ꝓcederet. Cui rei satis indicio s̄ ꝓcūte
 eq̄ viti arma copie taz eq̄stres q̄ pedestres cis 7 vltra renū nō ad

galloꝝ belluꝝ p̄niciene sicut simulat: quos ita debilitauit ⁊ fregit
vt eos debellari paruo etiã militũ numero nulliꝝ negocij sit: sed
in nos nostrãq; rem. p. cõpate: que metuo si hoc tpe consilio lapsi
fuerim? ne ille breui tpe nimis multe esse videant neq; cū volue
rim? illis postea resistere possim? Accedit eius animi cõscientia
cum iaz p se nobis criminis suspectũ faciat: nec sicut antea ad im
peratũ veniat ⁊ vltro iam amicitie renũciet vtpote discordie ⁊ fu
turi belli initiũ prebens. Qd si Romanos nos esse meminerim?
non fugiemus. Quid em̄ nobis verendũ aut dubitandũ est cum
istis cõgredi ⁊ cõgressos etiã supare: Non satis supq; satis m̄o/
ria patrũ nostroz planũ factum est quãtuz isti in re militari vale
ant: Pro dij immortales vbi est ille mos v̄tusq; maioꝝ: Ad Cim
bros ⁊ Teutonos eiꝝ generis hostes. C. Marius vir fortissimus
vna cū copijs Q. catuli procõsulis magna militũ gloria supauit:
Ad ex his quoq; magna multitudo qui se xp̄o ⁊ Spartaco serui
lis tumultus auctoꝝ ⁊ ducibus cõiunxerũt a. p. Crasso p̄tore
fusa fugataq; ⁊ ad internitione cesa: licet illi fortiores ⁊ firmiores
istis fuissent ppter vsuz ⁊ pugnãdi sciẽtiam quã in seruoꝝ nroz
exercitu didicerant: sed tñ a nostris p̄seuerantia grauitate p̄stan
tia qua nil ad aliquid magni p̄ficiendũ melius est: victoꝝ victi
fuerũt q nobis quondã inermes sine causa terriõri fuissent. Nec
etiã est cur istoꝝ victoria aduers? Deduos adepta vos magnope
moueat quo vestre v̄tuti diffidendũ sit. Nos nãq; arte ⁊ dolo po
tius quã virtute inquiredo supatos reperietis. Cũ arionistus na
ct? occasionẽ quã diu expettauit: eos diuturnitate belli defatiga
tos domũ p̄ficiẽtes sine ordine palãtes dissipatosq; cū eoz. p̄fe
ctio similis fuge videret: ⁊ vnusq;q; tumultuarie p̄imũ itineris
locũ peteret: tũc castris egressus q antea se p̄tinuisset ⁊ pugnãdi
potestate nõ fecisset: in itinere miseros sub sarcinis impeditos nõ
armatos nihil minus quã id sperãtes de improviso adortus vice
rit fugiẽtes cū p̄imi qui p̄cul a piculo viderent: vltimis auxiliũ
ferre nollẽt ⁊ se fuge mandarẽt. Supastis beluetios a quibus isti
sep̄ius etiã in suis finibus victi fuerũt: ⁊ hos vincẽdi aim ⁊ spem

demittitis qui vobis nūme aut sciētia aut arte aut vsu pares esse
 poterūt. Nec arti aut fraudi sicut in Heduos: ita contra vos mili-
 tes rei militaris pitissimos locus oīo erit quoz virtutis fama ex
 supioze bello non modo nostros: sed etiā ad extremas orbis terra-
 rum gentes ⁊ natiōes puolauit. Non vor mihi credite: non trux
 aspectus vllos vnq̄ hoies occidit. Nec victoria magis virib⁹ quā
 consilio patit̄. Nec vllē deniq̄ res magne corpore potius quā ani-
 mo gerunt. Deniq̄ hoc p̄ certo habete vobis doctis cū imperi-
 tis: armatis cū inermibus italis cū barbaris: prudētibus cū teme-
 rarijs vel bellandū vel p̄liandū esse. Non possint illi etiā non
 graui reprehēsiōne digni videri q̄ imperatoris diligētia ⁊ officio
 diffidant: ac nobis arrogāter p̄scribere ausint: qd̄ cuz rez frumē-
 tariā nobis defoze: tum etiā itinez difficultates atq̄ viaz angu-
 stias se timere dicit̄: ⁊ nostra quasi intima cōsilia scire cupiant
 An quisquā vestz sibi persuasuz habere possit me omniū commo-
 doz vestroz autorez principē ⁊ ducez nisi exploratis expeditis tu-
 tiz itineribus ac refrumētaria satis puisa vos aliquo ductuz es-
 se cui salus ⁊ incolumitas vestra quā sua maiori cure sit ac solici-
 tudini ⁊ qui deniq̄ se honoris dignitatisq̄ vestre non modo fau-
 torez sed semp̄ amplificatoze p̄stiterit ⁊ p̄stabit. Nam licet etiā
 frumentū quod publice nobis Sequani Leuci Lingones eozūq̄
 socij affatim sum ministrare polliciti sunt: nos defecerit: nōne ta-
 men iam in agris frumēta matura sunt que nobismet inde libere
 ⁊ sine vllō periculo sumere licet: vt vos rei frumētarie penuria p̄-
 mi minime dubitare possitis: Ad hec si interiorē tunicam consili-
 orum meoz consciā esse scirem: statim eā conscisam ⁊ laceratam
 abjcerē. An non vobis satis documento est hoc in vexillo Mino-
 taurus: qui sicut in laberinto ipse latuit ita eo consilia nostra mi-
 nime aperta esse oportere indicatur. Quare quod militū officii-
 um est: vos peragite quod imperatoris mihi permittite. Qui cō-
 tra agit id nimum diffidētis: hoc nimum curiosi. Etq̄ vt de itinere
 beui iudicare possitis: etas quod a me non tam cito faciendum
 fuerat: quo vtruz maioris apud vos fortitudo ⁊ gloria an metus

ignominia momenti sit: cognoscat: castra mouebo: Ac si me nemo
sequat̄ solis cum decime legionis militibus uiris fortissimis ⁊ si
delissimis omniq; virtutū genere ornatissimis proficiscar. Eosq;
loco cohortis pretorie habebō ⁊ a me semper equa pro meritis pre
mia accipient. Quod autem nonnulli dixerint dicto audientes
non fore nec signa laturos: non hac certe re multum commoueor
Quoniā si res male gesta fuerit: spero me ob innocentia vite ex
bellis superioribus perspectā omni crimine vacare: In uos autē
omne culpam reiectum iri. Equidē quantū in me erit. vel impera
toris in regendo uel militis ī pugnādo officiu; prestabo: sumisq;
uiribus cōtendam ut res publica mihi uel uiuo uel mortuo gra
cias agat ⁊ omnes intelligāt ac in reliquum memoria teneant:
non a me sed a uobis rem publicā prodita; Ita nūc deos deasq;
omnesq; testor: Teq; Roma hoc extremo: si ab his defero: tempo
re appello: Roma orbis terrarū caput: Roma commune omnium
patrociniū: Roma uirtutū ⁊ glorie columen: ut si tibi quod omen
deus auertat: aliquid aduersi acciderit: non a me: sed ab his pe
nas repetas quorū singulari fidei te tuos ciues curiam senatum
cōmiseris et ipi postea imperatoꝝ tuum contra ius fasq; defera
erint. Quod ne aliquādo de uobis dici possit cōmilitones sum
mopere nitendum est Quo ore ciues: si culpa uestra aliquid ad
missum fuerit: uos poteritis: quibus illi uicissim uos oculis intū
eri. quem uestrum illi non oderint: Que enim uita iucunda sit:
q̄ cū ignominia ⁊ infamia degit̄. Eūuero graue ac p̄ molestū est
sine honore aut dignitate aliqua uiuere ⁊ apud ciuitatis ordines
uniuersumq; populum Romanum cum dedecore ⁊ intammia uer
sari quam mortem rectius quam uitaz appellauerim Quare uos
pro pristina d̄tute uestra ⁊ antiqua rei militaris gloria gerite: ac
tales uos quales rei publice fore promiseritis prestate: pergite con
stanter: ut cepistis: ne illius stipendia male meruisse unquam uī
deamini. Factis commendate nomen uestruz immortalitati. De
cus in uirtute positum sit: que maxime splendet: ob summa in rē
publicam beneficia. Moneat uos honestum; moneat uos uile;

moueat gloria: moueat res publica: moueāt deniq; parentes vro
 res liberi qui omnes imbelles ⁊ imbecilli capillo manibusq; pas-
 sis fletu meroze ⁊ lachrymis toto ore asperfo auriliu in implozant
 a vobis petūt: orant: miserabiliter supplicāt: vt si opus fuerit p pa-
 tria pio penatibus tam publicis quam priuatis fortiter pugnetis
 ne aut res publica aliquid detrimenti capiat aut ipsi a terrimis
 hostibus ⁊ victoribus Barbaris in Rapinam in seruitutem ince-
 dem trabantur. Que omnia illis nisi virtute vestra prouideritis
 euenire necesse est. Deniq; in victoria rei publice omniumq; no-
 strozum salus ⁊ incolumitas consistit. Atq; ac vna re nos deozuz
 imortalium templa nos muros pomicia sedesq; populi Roma-
 ni penates aras focos sepulchra maiorum nos leges iura liberta-
 tem coniuges liberos patriam defendemus. Sin vincimur om-
 nia contraria vobis vastitatem sacrozum confusionem edificioru
 rum ruinau templozum euerzionem bonozum direptionem rapti-
 nam nostrozum cedes: seruitutem incendia iugulationes crucia-
 tus tormenta sentiemus. Quare in vobis est bonū ne an malum
 eligere malitis. Nam victoribus libertas ⁊ gloria parta est: victis
 autem ignomina ⁊ mors exposita.

Litauicus.

Quod tua Romano Cefar monumenta leguntur.

Gymnafio: 7 cunctis fortia facta placent:

Vel quod facunda castigas voce cohortes:

Hoc fecit docto Brentius eloquio.

Francifcus.

Incognitam diu latinis nobilem
orationem Cefaris.

Grece q̄fcriptam: fed prope extinctam fitu⁸
animauit Andreas meus.

Iuuenis difertus doctus 7 per quam bonus.

Quid quefo: que porro laudabit:

M. Lucius.

Scripta quidem grece: fed nondum nota latinis.

Cefaris in castris contio clara fuit.

At noftram fecit preclara Brentius arte.

qui nondum quiutam complet olympiadem.

Lectores iuueni pro munere reddite grates.

Jam melioza dabit: fit modo vita diu.

Ambrofius.

Quem mufe Clariatesq; contioni.

Diui querere Julij nitorem:

Solers addidit ille litterator.

Qui nunc aufonijs professor oris.

Luftrat euganeos legens penates.

Noftros Brentius atticofq; lufus.

Jmc
1290